

پایان مبهم

ترم دانشگاه‌های دولتی



فرهیختگان

دانشگاه

شماره مسلسل ۳۳۸۸ | یکشنبه ۱۱ مرداد ۱۳۹۹ | ۸ شهریور ۱۳۹۱ | ۳۱ می ۲۰۲۰ | شماره: ۳۰۵۰

Sun | 31 May 2020 | vol. 12 | No. 3050 | 16 Pages

www.fdn.ir



۳ سناریوی
پیشنهادی
وزارت علوم برای
تابستان دانشگاه‌ها



کاهش میزان
ثبت اختراعات
آمریکابرای
نخستین بار



حضور همه
دانشجویان
از ۲۷ خردادماه
الزامی نیست



«فرهیختگان» وضعیت برگزاری آزمون‌های پایان ترم
در دانشگاه آزاد اسلامی را بررسی کرد

دانشجویان

شهرهای قرمز

مجازی آزمون می‌دهند



حرف آزاد دانشجو

جوانتظاری جامعه را بالا نبریم!

هم تحت هیچ شرایطی مجاز به کوتاهی از انجام وظایف خود نیستند، اما مساله اینجاست که افزایش کورکورانه توقع در میان لایه‌های اجتماعی بیش از آنکه نمایندگانی مجلس را به جالش بکشد، می‌تواند به مثابه بحرانی برای نظام تلقی شود. برای داشتن تحلیلی درست که مبتنی بر عقلانیت انقلابی نیز باشد، باید همه شرایط مثبت و منفی مجلس یازدهم را در یک قالب و به همراه یکدیگر بررسی کرد. بلاشک با زدن عینک واقع‌بینی و برقراری توازن میان فرصت‌ها و تهدیدهای مجلس یازدهم، مردم به انتظارات منطقی‌تری از نمایندگان شان در نهاد قانونگذاری می‌رسند. یکی از مهم‌ترین چالش‌های مجلس یازدهم، کاهش پشتوانه رای مردمی است که می‌تواند برای نمایندگان پارلمان در حکم یک شمشیر دولبه عمل کند. از طرفی بافت نسبتاً یکدست و تک‌قطبی مجلس یازدهم می‌تواند مسیر قانونگذاری و نظارت بر عملکرد هیات دولت را تسهیل کند و از طرف دیگر قادر است آنان را تا مرز استبداد پیش بکشانند. طبیعتاً تک‌صدایی و فقدان نظر مخالف مجلس را برای ارائه نظرات کامل و کارشناسی شده دچار مشکل می‌کند. مضافاً بر این، سابقه نشان داده که اصولگرایان در انجام‌های کارهای انفرادی عملکرد موفق‌تری نسبت به فعالیت‌های جمعی داشته‌اند، بنابراین نوع برخورد نمایندگان مجلس یازدهم در مواجهه با تعارض منافی که با یکدیگر پیدا می‌کنند، مهم‌ترین آزمون نمایندگان اصولگرا در طول چهارسال آینده کشور خواهد بود.

مساله بعدی نحوه تعامل دولت و مجلس است، چراکه براساس نظریه تفکیک قوا پارلمان تا اندازه‌ای در اداره امور کشور سهیم است و بعد اجرایی قوانین برعهده دولت قرار گرفته است، بنابراین اگر دولت فعلی یا رئیس‌جمهور بعدی همانند آنچه در دولت محمود احمدی‌نژاد اتفاق افتاد، تمایلی به همکاری با مجلس نداشته باشد و بخواهد مدام ساز ناسازگاری با نمایندگان را کوک کند، طبیعتاً بسیاری از مطالبات پارلمان نیز روی زمین باقی می‌ماند. از این‌رو کشور زمانی به الگوی حکمرانی مطلوب دست پیدا خواهد کرد که هماهنگی و انسجام بین دستگاه‌ها وجود داشته باشد، نه اینکه با تمام مشکلات کشور بر دوش مجلس قرار بگیرد. علاوه بر این موارد، بده‌وبستان‌های سیاسی میان نمایندگان مجلس و اعضای هیات دولت یکی از بحران‌هایی است که همواره استقلال نهاد قانونگذاری را به مخاطره می‌اندازد. فساد نهناده‌شده‌ای که مهار آن جز با تقوای سیاسی و وجدان کاری کمی دشوار به نظر می‌رسد.

فارغ از جناح سیاسی نمایندگانی هستند که با توجیه خدمت به حوزه انتخابیه‌شان، چشمان‌شان را روی خطاهای وزرا می‌بندند و با گرفتن امتیازات شخصی و منطقه‌ای، یا در استیضاح آنان مشارکت نمی‌کنند یا راه را برای گرفتن رای اعتماد وزیران از مجلس هموار می‌سازند. وقوع بحران‌های غیرمنتظره‌ای همچون کرونا نیز کافی است تا بر دردهای قصه برغصه مجلس یازدهم بیفزاید و آن را با انبوهی از مشکلات مواجه سازد، بنابراین صحیح است بگوییم مجلس یازدهم محکوم به تلاش و کوشش است تا اگر هم نتیجه مورد انتظارمان محقق نشد، آسیب کمتری متوجه اعتماد عمومی مردم شود. با توجه به اینکه اقدامات مجلس مابه‌ازای بیرونی کمتری نسبت به اقدامات اجرایی دولت دارد، چنانچه بدون درنظر داشتن پارامترهای زمانی مجلس را تحت فشار قرار دهیم، چیزی جز رفتارهای پوپولیستی از قوه مقننه عایدان نمی‌شود. پس بهتر است با مطالبه‌گری معقول و منطقی اجازه دهیم حداقل این مجلس کمی زربینایی‌تر مشکلات را حل و فصل کند!

مهدی خطیب داموندی

مسئول سیاسی بسیج دانشجویی دانشگاه شهید بهشتی

فرهنگ نادرست افراط و تفریط ازجمله ویژگی‌های بارز جامعه ایرانی است که روزانه در ابعاد گوناگون شخصی و جمعی بروز پیدا می‌کند. همین پیروی نکردن از مشی اعتدال گاهی چنان انسان را به مرز هبوط کشانده که در مواجهه با پدیده‌های اجتماعی همه‌چیز را دروقطبی می‌بیند و با نگاه صفر و صدی به موضوعات فرستگ‌ها از مرز منطق و استدلال فاصله می‌گیرد. نمونه بارز و عینی این مساله را می‌توان به‌سادگی درمورد انتخابات مجلس شورای اسلامی مشاهده کرد. از طرفی اصلاح‌طلبان برای فرار از ناآرامی خود در دولت و مجلس دهم و جبران شکست در عرصه انتخابات، شأن پارلمان ملی را به اندازه یک شورای محلی تقلیل داده‌اند و از آن به‌عنوان بهترین دموکراسی در جمهوری اسلامی یاد می‌کنند. جریان دوم خرداد درحالی‌که بی‌نمکی مجلس یازدهم تاکید می‌ورزد که انگار فراموش کرده چهارسال با تکیه بر کرسی نمایندگی و سردادن شعارهایی نظیر امید و آرامش و رونق اقتصادی، عامل اصلی ناامیدی در مردم و زمین‌ساز بیشترین بحران‌های اقتصادی و اجتماعی در کشور بوده و درنهایت هم با کمترین میزان پاسخگویی پیکر بی‌جان مجلس را به حال خود رها ساخته است. از سوی دیگر، اصولگرایان هویت از دست‌رفته خویش را در برپایی مجلس یازدهم جست‌وجو می‌کنند و با بالا بردن ضربات انتظار در مردم، شأن مجلس را به‌عنوان منجی کشور در حل همه بحران‌های سیاسی و اقتصادی و اجتماعی بالا می‌برند! بی‌تعارف، شوری اصولگرایان و بی‌نمکی اصلاح‌طلبان به یک اندازه می‌تواند برای مجلس یازدهم خطرناک و دردسرافرین باشد، به‌طوری‌که نوع دیدگاه یکی از آنها منجر به عوام‌فریبی می‌شود و دیگری به اصل حاکمیت مجلس در نظارت و قانونگذاری خدشه وارد می‌سازد. اما درحالت کلی، هردوی این دیدگاه‌ها نتیجه یکسانی به دنبال دارد و درنهایت باعث کاهش سرمایه اجتماعی در کشور می‌شود. اصلاً چه کسی گفته که مجلس یازدهم محکوم به موفقیت است؟! آیا مراد از این عبارت، موفقیت در عرصه ملی است یا محلی، موفقیت در برطرف ساختن زیرساخت‌هاست یا حل مسائل روز جامعه؟! چگونه مدعی چنین دیدگاهی هستیم، درحالی‌که می‌دانیم نهاد قانونگذاری در ایران هنوز به الگوی صحیحی در اولویت‌سنجی نیازهای مردم و تفکیک امور ملی و محلی از یکدیگر دست پیدا نکرده؟ چگونه می‌توان از نمایندگانی که با وعده گازرسانی و کشیدن خط مترو وارد مجلس شده‌اند، توقع داشت حلال مسائل کلان و زیرساختی باشند؟! ایران که فقط تهران نیست! بعد از گذشت ۴۰ سال از انقلاب اسلامی، هنوز عمده کسانی که در شهرهای کوچک زندگی می‌کنند، با وظایف و تکالیف نمایندگی‌اشنایی ندارند و از مجلس شورای اسلامی هرگونه توفقی دارند، الا نظارت و قانونگذاری! در چنین شرایطی کسانی که چشم‌پسته بر شیویر مطالبه‌گری می‌دمند و بدون پشتوانه منطقی جو انتظاری مردم را نسبت به مجلس یازدهم بالا می‌برند، فی‌الواقع در محاسبات‌شان مسائل بسیاری را نادیده انگاشته‌اند. حتی اگر به احتمال یک‌درصد مجلس یازدهم عملکرد مثبت و قابل‌دفاعی از خود ارائه ندهد، همین بالا بردن جو انتظاری در مردم باعث بی‌اعتمادی دوچندان بدنه اجتماعی از حاکمیت خواهد شد. البته این سخن نافی انتظارات مردم از مسئولان کشور نیست! مسئولان و کارگزاران

یادداشت

آقای بازرسی! ما از شما معذرت می‌خواهیم

ارشد دقت علمی و مکفی در جلوگیری از سرقت‌های علمی و ادبی نکرده و بعضاً هم حتی متن را یکبار نخوانده وارد جلسه دفاع می‌شود با مدرک بی‌اعتبار مواجه خواهیم شد. وقتی ملاحظه می‌شود مدیری سیاسی درحال مدیریت کلان همزمان در دانشگاه هم ثبت‌نام کرده و مدرک دکتری و ارشد می‌گیرد، بدون حضور در کلاس ۱۴۰ واحد در دو ترم بالاتر از نایبه‌ترین نایبه‌ها پاس می‌کند، شاید مدرکی ظاهراً صحیح داشته باشد اما قطعاً جعلی و بی‌اعتبار است. در برخی موسسات به‌صورت علنی مدرک فروخته می‌شود به‌گونه‌ای که نام و عنوان در سوابق موسسه جعلی بوده ولی فقط روی کاغذ فاجعه‌ای در فضای علمی و دانشگاهی درحال رخ دادن است. البته نباید منکر پیشرفت‌های علمی کشور از لحاظ کمیت و کیفیت شد. «

نه چالش مدارک مسئولان، بحث جدیدی است و نه اعتراف به کیفیت پایین آموزش در موسسات آموزش عالی کشور. در مذموم بودن مدرک‌گرایی و رفتارهای برخاسته از آن شکی نیست، اینکه این فرهنگ نادرست حالا به سادگی به یک چالش و مشکل پیچیده درسطح حکمرانی کشور تبدیل شده و گاه‌وبی‌گاه، دامن وزیر و وکیل و نماینده مجلس را می‌گیرد هم بر کسی پوشیده نمانده است. اگرچه دغدغه این مدیر و بیان صریح و بی‌تعارف برخی حقایق آموزش عالی کشور، درخور تقدیر به‌نظر می‌رسد اما مساله مهم و اساسی و البته تأسف‌برانگیز اینجاست که با وجود این سطح از اطلاع چرا خبری از برخورد قاطع وزارت علوم در زمینه مدارک بی‌اعتبار و جعلی نیست؟ دغدغه‌های آمده در متن، چه آنجا که حرف از کیفیت آموزش و نحوه مواجهه اساتید با دانشجویان در حوزه پایان‌نامه‌ها و مقالات است و چه آنجا که حرف از فروش مدرک و رانت، لابی و معامله نمره شده و نیازمند برخوردی حقوقی است؛ جز از وزارت علوم، از چه کسی باید مطالبه شود؟ طرح مساله و بازگوکردن اینستاگرامی این مسائل که اتفاقاً بخش‌هایی از آن جزئی از حیطه وظایف مدیرکل بازرسی وزارت علوم است، کدام درد آموزش عالی کشور را دوا می‌کند؟ مخاطبان آموزش عالی کشور بی‌شک انتظار دارند مدیری که بیش از دو سال عهده‌دار مسئولیت مهمی مانند بازرسی شده نسبت به فعالیت خود گزارش دهد نه آنکه صرفاً با واگویی کردن مشکلات دست پیش را بگیرد و احتمالاً منتظر عذرخواهی مردمی باشد که با بی‌دقتی و سهل‌انگاری وزارت علوم در برخورد با موسسات بی‌کیفیت آموزش عالی و افراد جعل‌کننده مدارک تحصیلی، انرژی، هزینه و زمان و حتی شخصیت خود را درعوض کسب مدارج علمی، برابر افراد سودجو قرار داده‌اند. ما به‌واسطه آموزش‌های بی‌کیفیت موسسات غیرانتفاعی، ضعف اساتید و عدم نظارت کافی از شما عذرخواهی می‌کنیم.

موضوع اعتبار مدارک دانشگاهی نمایندگان منتخب مجلس یازدهم حرف‌و‌وحدیث‌های مختلفی ایجاد کرد، تا جایی که یکی از نماینده‌های منتخب مردم تفرش از نشستن بر صندلی سبز بهارستان محروم شد و حالا این خطر با توجه به اعلام سخنگوی هیات‌رئیس مجلس یازدهم، هشت نفر از منتخبان استان اصفهان و بعضی استان‌های جنوبی کشور را تهدید می‌کند. وزارت علوم در این بین، اگرچه به‌صورت کلی رویه سکوت را مدنظر قرار داده اما یکی از مدیران این وزارتخانه نسبت به این بحث واکنش جالبی از خود نشان داد.

روز گذشته فریدون جعفری، مدیرکل دفتر بازرسی و پاسخگویی به شکایات وزارت علوم و دستیار ویژه وزیر علوم درامور حقوق شهروندی با نگارش پستی در شبکه اجتماعی اینستاگرام متعزز روند مدرک‌گرایی در اعتبارسنجی مسئولان و نمایندگان مجلس شد. اگرچه دسترسی مستقیم به نوشته اعتراضی آقای بازرسی ممکن نبود اما برخی رسانه‌های خبری مانند ایسنا متن یادداشت وی را منتشر کردند. او نوشته خود را این‌گونه آغاز می‌کند: «این روزها در اعتبارسنجی نمایندگان جدید مجلس یکی از موضوعات چالشی مدرک‌ماخوذه دانشگاهی آنها است چنانچه برخی را از جلوس بر کرسی نمایندگان ملت محروم کرده است، درواقع وقتی حضور در جایگاهی سیاسی را منوط به داشتن کاغذی به‌نام مدرک می‌کنیم بدون اینکه آزمون‌ها و ارزیابی‌های درستی از دانش مرتبط با آن مدرک را تقویت و به‌گزینی کنیم، نتیجه سوق سیاسیون به سمت مدرک‌گرایی با استفاده از نفوذ و قدرت‌شان خواهد شد.»

مدیرکل دفتر بازرسی وزارت علوم ادامه می‌دهد: «درواقع وقتی در دانشگاه‌ها به‌خصوص دانشگاه‌های غیردولتی و موسسات غیرانتفاعی نظارت و دقت کافی در نحوه و صدور مدرک دیده نمی‌شود درنتیجه با پدیده‌ای با عنوان مدرک‌فروشی مواجه خواهیم شد. حتی در مواقعی که ظاهراً درست است هیچ نظارت علمی بر کیفیت فعالیت‌های پژوهشی منتهی به اخذ مدرک صورت نمی‌گیرد و بازار پایان‌نامه‌فروشی‌ها و مقاله‌فروشی‌ها داغ و پرسود خواهد شد و دانشجویان حتی بدون یک جلسه حضور در کلاس با رانت، لابی و معامله نمره اخذ می‌کنند که در این شرایط با نوع دیگری از مدرک بی‌اعتبار مواجه هستیم. فقط در یک جمع‌آوری سطحی ابزار و ادوات فروش پایان‌نامه و کتاب در میدان انقلاب توسط وزارت علوم در سال ۹۸ منتشر شد بیش از سه‌هزار نمونه غیرقانونی و جعلی کشف شد یعنی سه‌هزار مدرکی که ظاهراً معتبر هستند اما واقعا بی‌اعتبار، جعلی و شاید در میان آن سه‌هزار، بتوان نام برخی منتخبان فعلی را درصورت بررسی دقیق، درست و بی‌طرفانه و به‌دور از نفوذ دید. وقتی اساتید راهنما در رساله‌های دکتری پایان‌نامه‌های